

ВИСНОВОК

творчого керівника, заслуженого діяча мистецтв України, доцента,
професора кафедри та завідувача кафедри сценічної мови

Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

ПІДЛІСНОЇ ЛЮБОВІ АНДРІЇВНИ

та наукового консультанта, доктора мистецтвознавства, професора кафедри
театрознавства Київського національного університету театру,

кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

ВЛАДИМИРОВОЇ НАТАЛІЇ ВІКТОРІВНИ

про творчий мистецький проект та його наукове обґрунтування

творчої аспірантки кафедри сценічної мови

Київського національного університету театру, кіно і телебачення

імені І. К. Карпенка-Карого

СУХОРУКОВОЇ КАРИНИ СЕРГІЇВНИ

**«ОВОЛОДІННЯ РЕГІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЕВОЮ СПЕЦИФІКОЮ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ АКТОРІВ ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ»,**

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва

за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»

У процесі підготовки (підборі науково-матеріальної бази, проміжних етапах практичного втілення) та в публічному представленні практичної складової творчого мистецького проекту, а також його наукового обґрунтування «Оволодіння регіонально-мовленнєвою специфікою в процесі підготовки акторів драматичного театру» на здобуття ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» К. С. Сухорукова проявила себе як людина з організаційно-артистичним хистом, креативним мисленням, яка здатна до критичного, дослідницького аналізу в емпіричному вимірі. Здобувачка творчої аспірантури повністю успішно виконала вимоги індивідуального навчального плану та на «відмінно» вистудіювала дисципліни, що входять до освітньо-творчої навчальної програми.

Впродовж трирічного навчання в творчій аспірантурі К. С. Сухорукова самовіддано й наполегливо працювала над розробкою та реалізацією

теоретичних підвалин, що підпорядковуються темі творчого мистецького проекту та використовуються нею у науково-педагогічній практиці. Підкреслимо, що це одна із перших робіт з урахуванням потреби сучасного українського театру, що висвітлює методи оволодіння регіонально-мовленнєвою специфікою в навчальному процесі і де виразно продемонстровано індивідуально-креативне бачення авторки, доведено необхідність такого напрямку у закладах вищої мистецької освіти. Поєднавши у своєму проекті елементи техніки зі сценічної мови з внутрішньою психотехнікою виконавців, К. С. Сухорукова послідовно звертає увагу й на опанування моментального візуально-пластичного перевтілення у всіх вправах і завданнях. Винайдені прийоми ефективно сприяють тілесній свободі індивідуумів а також засвоєнню: 1. Дихальної, фонетико-артикуляційної вправності; 2. Видозмін голосової палітри; 3. Варіаційної системи українського вокалізму та консонантизму; 4. Ритмомелодійних та логіко-акцентологічних властивостей; 5. Усіх напрацьованих навичок на прикладах різних лексико-стилістичних художніх текстів (великих і малих, віршових і прозових форм), що містять слова із трьох українських наріч.

Апробація мистецької складової творчого мистецького проекту була здійснена шляхом проведення майстер-класу на базі кафедри режисури та акторської майстерності НАКККіМ на акторському курсі БСМ12-8, 15 грудня 2020 р., Київ. Реалізовано відкритий показ при кафедрі сценічної мови КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, курс 2-А АМТіК, 31 травня 2021 р., Київ. Проведено майстер-клас на базі кафедри режисури та акторської майстерності НАКККіМ на акторському курсі БСМ-12-8, 08 червня 2021 р., Київ, а також на базі Інституту театрального та музичного мистецтва, кафедри Сценічного мистецтва, Київського міжнародного університету, 20 вересня 2021 р. Київ. Здобувачці творчої аспірантури К. С. Сухоруковій завдяки втіленню показів та низки майстер-класів вдалося у повній мірі розкрити інтенцію мистецької

складової творчого мистецького проекту та послідовно досягнути його науково-творчої цілісності. Заходи апробаційного характеру призвели до органічного поєднання всіх напрацювань здобувачки, що забезпечило вичерпне розкриття теми в публічному представленні практичної складової творчого мистецького проекту на базі кафедри сценічної мови факультету театрального мистецтва, КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 11 грудня 2021 р. Київ. У всіх здійснених заходах брали участь студенти (майбутні актори драматичного театру), за допомоги яких наочно вдалося висвітлити методико-методологічні засади оволодіння регіонально-мовленнєвою специфікою вимови та продемонструвати високопрофесійну майстерність претендентки як педагога.

Реалізований творчий мистецький проект є неабияк актуальним у практиці сучасного українського драматичного театру. Адже, на театрі існує удосталь прикладів – вистав, що промовисто демонструють використання різних діалектів, говорів та говірок у партнерських репліках. У цих постановках виконавці ролей активно вживають модифікаційні прояви української мови, звертаються до фольклористичної творчості, чим вельми збагачують та популяризують народну архітектоніку й національну самоідентичність. Однак, для більш достовірного втілення таких сценічних образів необхідно спиратися на знання першочергових основ щодо особливої діалектної вимови та вмінню передачі її вербальним способом. Варто зауважити, що під час оволодіння сценічним словом у стінах закладів вищої мистецької освіти закладаються основні теоретичні знання та практичні вміння щодо роботи над мовно-голосовим апаратом та подальшим його використанням у професійній діяльності. Здебільшого ведеться активна робота над уніфікацією української мови, аби викоренити вимовні огріхи здобувачів-акторів та прищепити їм навички щодо унормовано-стандартизованого говоріння. Однак, все частіше постає питання про те, що актор має бути універсальним виконавцем і вміти не тільки перевтілюватись в образ (брати на себе запропоновані обставини,

пластично рухатися сценою, бути хорошим вокалістом і т. д.), а й втілювати всі мовно-голосові нюанси і таким чином якомога достовірніше відтворити сценічний образ. На превеликий жаль, у науково-педагогічних розробках українських фахівців (на що, до речі, справедливо вказує творча аспірантка) фактично не існує методики з опанування регіонально-мовленнєвої специфіки висловлювання майбутніми акторами драматичного театру.

Дослідницька складова творчого мистецького проекту К. С. Сухорукової виконана згідно вимог чинного законодавства, у формі наукового обґрунтування. У вступі обумовлена актуальність теми дослідження та його наукова новизна, чітко визначена мета і поставлене завдання, сформульовано об'єкт і предмет, встановлені методи дослідження й детально представлена теоретична база, окреслено теоретичне й практичне значення результатів, зазначено особистий внесок здобувачки, а також проведені нею всі необхідні заходи апробаційного характеру. Структура наукової праці складається, згідно до вимог, з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дослідження відповідає освітньо-творчим стандартам, пронизане ґрунтовним осмисленням, логічно-послідовним викладенням матеріалу, виконане на високопрофесійному рівні. Наукове обґрунтування доповнюється методичною розробкою спеціального курсу за темою творчого мистецького проекту «Оволодіння регіонально-мовленнєвою специфікою в процесі підготовки акторів драматичного театру». Матеріал, викладений у доробку, має комплексний цільовий підхід щодо опанування своєрідною діалектною вимовою й, беззаперечно, взаємопов'язаний не тільки з освітнім процесом, а й із сучасною театральною практикою. Спецкурс навчальної дисципліни спирається на дослідницько-творчий напрям роботи в класі сценічної мови в закладах вищої мистецької освіти і містить перспективний потенціал для подальших наукових розвідок. Адже, його авторка зосередила свою увагу на нових підходах у студіюванні необхідних навичок

із техніки мови з подальшим розширенням мовленнєвого інструментарію шляхом засвоєння діалектного звуко-вимовного співіснування.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту К. С. Сухорукової апробовано в наукових фахових виданнях та на міжнародних конференціях. Зокрема, одноосібно опубліковано три статті: 1. Діалектизм як засіб мовленнєвої характерності в створенні сценічного образу // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. Київ : Міленіум, 2020. № 4. С. 210–215. 2. Інтегративні засади освоєння мовно-голосових навичок акторами драматичного театру й кіно // *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство* : збірник наукових праць. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2020. № 43. С. 141–146. 3. Використання регіонально-мовленнєвих висловлювань у навчальній практиці // *Науковий Вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого* : збірник наукових праць. Київ : ВД «Освіта України», 2021. Випуск 29. С. 124–130.

Апробація наукової складової творчого мистецького проекту відбулася шляхом участі здобувачки в Міжнародних наукових конференціях та круглих столах. Це, зокрема: науково-практична інтернет-конференція «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути»; V Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва»; II Міжнародна наукова конференція «Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології»; VI Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва»; VII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва» та багато ін.

Висвітлена К. С. Сухоруковою дослідницька проблематика творчого мистецького проекту є актуальною і містить новизну та необхідність теоретико-практичного засвоєння здобувачами-акторами художнього слова із діалектною

лексикою з метою використання його в майбутній професійній діяльності. Відбір матеріальної бази можна визначити як результативний, що слугує підґрунтям для дисертаційного дослідження, у якому доводиться необхідність поетапного набуття професійних навичок із регіонально-мовленнєвої специфіки й подальша доцільність їх використання.

Сутність вищевикладеного підтверджує, що всі проміжні складові етапи впродовж реалізації творчого мистецького проекту К. С. Сухорукової виконані на високомайстерному рівні, з урахуванням обов'язкових компонентів творчої та наукової складових, підпорядковується законодавчим умовам постанові Кабінету міністрів України, відповідають критеріям Міністерства освіти і науки України. Таким чином, вважаємо, що дослідження може бути рекомендований до захисту в разовій спеціалізованій раді і засвідчує підстави на отримання К. С. Сухоруковою наукового ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Творчий керівник
заслужений діяч мистецтв України,
доцент, професор кафедри
та завідувач кафедри сценічної мови
Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

 ПІДЛІСНА Л. А.

Науковий консультант
доктор мистецтвознавства,
професор, професор кафедри театрознавства
Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

 ВЛАДИМИРОВА Н. В.

Владимирова Н.В.

Людмила Н.Д. Горюхова